

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

תוכן

- א. והלכתא צריכה להמתין כ"ד חודש חוץ מיום שנולד בו וחוז' מיום שנתארסה בו וצריכה להמתין ג' חדשים חוץ מיום שמת בו וחוז' מיום שנתארסה בו 1.....
- ב. שבת שחל תשעה באב בתוכה אסור לספר ולכבס 2.....
- 3.....
- 4.....
- 6.....
- 7.....
- 7.....
- 8.....
- ג. קודם הזמן הזה העם ממעטין בעסקיהם מלישא ומליתן מלבנות ולנטוע 10.....
- ד. ומארסין אבל לא כונסין ואין עושין סעודת אירוסין 11.....
- ה. ארבעה אחין נשואין ארבע נשים ומתו אם רצה הגדול שבהם לייבם את כולן הרשות בידו 11
- ו. מי שהיה נשוי לשתי נשים ומת ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה. 12

דף מג.

א. והלכתא צריכה להמתין כ"ד חודש חוץ מיום שנולד בו וחוז' מיום שנתארסה בו וצריכה להמתין ג' חדשים חוץ מיום שמת בו וחוז' מיום שנתארסה בו

כבר התבאר לעיל דף מא. שהיבמה¹ לא תחלוץ ולא תתייבם עד שיהיו תשעים יום ממיתת הבעל וזה חוץ מיום המיתה ויום היבום או החליצה וכן כל אשה² שנתאלמנה או נתגרשה הרי זו לא תינשא ולא תתארס לאחר עד שתמתין תשעים יום מיום מיתת הבעל או מיום הגירושין, חוץ מיום שמת בעלה או מיום שנתגרשה בו וחוז' מיום שנתארסה בו, כדי שיודע אם היא

¹ שו"ע ונו"כ שם קסד א

² שו"ע ונו"כ אבהע"ז יג א

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

מעוברת מבעלה הראשון או אינה מעוברת, להבחין בין זרעו של ראשון לזרעו של אחרון וכן גזרו חז"ל שלא ישא אדם ולא יקדש מעוברת חבירו, ולא מינקת חבירו³, עד שיהיה לולד כ"ד חדשים שהוא הזמן הרגיל להנקת התינוק, חוץ מיום שנולד בו ויום שנתקדשה בו.

כ"ד חדשים שמונים למינקת, מונין כפי מה שקובעין אותן בשנים כלומר חודש אחד מלא ואחד חסר, שכך קים להו לחז"ל שכל תינוק מספיק לו ביניקה כ"ד חדשים כאלו.

בשנה מעוברת י"א⁴ שחדש העיבור עולה למניין הכ"ד חדש ואין צריך שתי שנים שלימות כמו שהם סדורות, אלא עשרים וארבעה חדשים. ולפיכך אם נולד דרך משל ט' ניסן תשפ"א תהיה מותרת י' אדר תשפ"ג מכיון שתשפ"ב שנה מעוברת היא, ויש חולקין⁵ ואומרים שלכתחילה צריך שתי שנים וחדש העיבור הוא לתינוק. ואם השנה מעוברת נותנין לו כ"ה חדשים עם חדש העיבור, כלומר שתהיה אסורה עד י' ניסן תשפ"ג, וכן יש להחמיר, אבל בדיעבד אם נשאה לסוף כ"ד חדש, אפילו בשנת העיבור אין מנדין אותו ולא קונסין אותו ואין מפרישין אותו ממנה חדש העיבור⁶. וכן אם יש איזה צד להקל בלאו הכי אף על פי שאינו מספיק להקל, מ"מ נצטרף לה שחדש העיבור הוא ג"כ בכלל, אפילו להנשא לכתחילה⁷.

יש מקילים⁸ שאם כבר גמלתו זמן רב ואין להתינוק שוב שום סבה עם המתנת חדש העיבור מותרת להנשא אחר כ"ד חודש.

אם נולד בכ"ט אדר שנה פשוטה שהשנה לאחריה היא מעוברת שנגמרו הכ"ד חדש בר"ח אדר שני א"צ להמתין יותר, כיון שכלו הכ"ד חדש קודם חודש העיבור ואין מחמירין אלא כשהעיבור הוא בתוך הכ"ד חדש⁹.

ב. שבת שחל תשעה באב בתוכה אסור לספר ולכבש

³ שו"ע ונו"ב יג יב

⁴ זה דעת הגה"מ פ"א מהל' גירושין מביאו בת"ה סי' רט"ז ודייק מכך שכתוב כ"ד חודש ולא שתי שנים וכעין דאיתא בי"ד סימן שצ"א לאחר יב"ח אינו נוהג אבלות משום דקתני יב"ח ולא שנה. ב"ש שם כב

⁵ דעת מהר"ם במרדכי פ' החולץ וגם בהגהות מרדכי שם דבגיטין עה עו אמר מניקתו שתי שנים. ביאור הגר"א שם לד

⁶ ב"ש שם כב מהלבוש

⁷ ט"ז ו ובב"ש כב

⁸ עיין בתשובת נו"ב סי' כ' שהאריך לדחות דברי מהר"ם שהחמיר בחדש העיבור אשר לא מצאנו לו חבר בשום אחד מהקדמונים ואדרבא מדברי כולם נלמד שלא זכרו אלא כ"ד חדש אבל להיות מהר"ם ז"ל אור גדול אין לנו כח לחלוק עליו ובפרט להקל אמנם עכ"פ ניתן לנו רשות לחלק בדברי מהר"ם ולומר דע"כ לא החמיר אלא אם עדיין מניקתו שצריכה להניקו גם חדש הוא ולכן אסורה להנשא גם החודש הוא אבל אם כבר גמלתו זמן רב ואין להתינוק שוב שום סבה עם המתנת החדש גם הוא ז"ל מודה שמותרת להנשא. פ"ת שם טז

⁹ ט"ז שם ו ובב"ש כב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

תספורת

כבר התבאר במסכת תענית דף כט. שאסור להסתפר בשבוע שחל בו תשעה באב, וכן אסור לגלח הזקן¹⁰. ושפם¹¹ שמעכב האכילה, מותר לגלחו. ואסור לגדולים לספר לקטנים, משום הינוך לאבילות ועגמת נפש¹².

מותר לאשה להסתפר בשבוע שחל בו תשעה באב, ויש אוסרים¹³.

מנהג האשכנזים להחמיר בכל דיני תספורת הנזכרים מי"ז תמוז¹⁴. אפילו לכבוד שבת¹⁵. ובני עדות המזרח והספרדים, הלומדים בישיבות שרוב תלמידיהם מבני עדות אשכנז, מותר להמשיך להסתפר ולהתגלח גם בימים אלו, שלא שייך איסור "לא תתגודדו" במנהגים השונים בין ספרדים לאשכנזים, ומכל מקום אם רצו להחמיר על עצמם ולנהוג שלא להסתפר ולהתגלח מי"ז בתמוז, כדי שלא לשנות ממנהג חבריהם בישיבה, תבוא עליהם ברכה, אך יאמרו שנוהגים כן בלי נדר¹⁶.

ואף הנוהגים שלא להסתפר מי"ז בתמוז, אם ירצו להקל לגלח את זקנם מפני צערם, בערב שבת חזון, יש להם על מה שיסמוכו.

אבי הבן וסנדק ומוהל שאירע להם ברית מילה בימי בין המצרים, מותר להם להסתפר ולהתגלח לכבוד המילה בכל ימי בין המצרים. ואפילו לאחר שנכנס חודש אב, ואם חל המילה בשבוע שחל בו תשעה באב, יש מתירים¹⁷ להם להסתפר ולהתגלח, מכיון שיום טוב שלהם הוא. ויש אוסרים¹⁸ בזה. ואם חל תשעה באב ביום שבת ונדחה לאחר השבת, או שחל ביום ראשון בשבת, מותר לבעלי ברית להסתפר ולהתגלח לכבוד המילה, מותר לכו"ע הואיל ומן הדין אין בו דין שבוע שחל בו תשעה באב.

¹⁰ שו"ע או"ח תקנא יב - יד

¹¹ מ"ב שם פ

¹² מ"ב שם פא

¹³ מ"ב שם עט

¹⁴ רמ"א שם ד

¹⁵ מ"ב שם לב

¹⁶ יחזה דעת חלק ד סימן לו, ועיין עוד ביהודה דעת חלק ג סימן למ, ויביע אומר חלק ג סימן לא אות ה, ילקוט יוסף מועדים מדיני ימי תשעה באב סעיף ו

¹⁷ שו"ת פנים מאירות חלק ג סימן לו. חתם סופר סימן קנח

¹⁸ יחזה דעת חלק ו סימן לו ועיין בשו"ת בית יהודה חלק ב סימן פה שו"ת שאילת יעב"ץ חלק ב סימן כג, (שאף הוסיף להחמיר מראש חודש). שו"ת זרע אמת חלק א סימן עו. שו"ת נודע ביהודה קמא חלק אורח חיים סימן כח. שו"ת אור נעלם סימן י. שו"ת בנין ציון סימן לא. שו"ת עולת שמואל סימן עה. מאורי אור למועד דף קח ע"ב

תרומות והנצחות - בנק הדואר ח"ן 22887389 - ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

מותר להסתרק במסרק, שערות ראשו וזקנו, בשבוע שחל בו תשעה באב, בין איש בין אשה, וכן המנהג, ואין להחמיר בזה כלל¹⁹.

יש אוסרים לגזוז צפרניים בשבוע שחל בו תשעה באב. ויש מתירים²⁰, ועל כל פנים כשצפרניו גדולות יש להקל, ובמקום מצוה כגון אשה שאירע לה טבילת מצוה בשבוע שחל בו תשעה באב, יש להקל, וכן בערב שבת חזון מותר²¹.

כביסה ולבישת בגדים מכובסים

שבוע שחל בו תשעה באב, אסורים לכבס, אפילו אינו רוצה ללבוש עתה אלא להניחו לאחר מ' באב, ואפילו אין לו אלא חלוק אחד, אסור²². ואפילו לכבס עבור נכרים אסור²³.

וכן אסור ללבוש בגדים המכובסים מקודם, ואף הכתונת שעליו כלומר הגופיה, אסור להחליפה במכובסת, בתוך שבוע שחל בו תשעה באב.

אסור להציע המיטה בסדינים מכובסים בשבוע שחל בו תשעה באב, ואפילו מטפחות הידים ומטפחות ומפות השלחן אסור לכבסן. אולם מחמת לכלוך או ריח רע של זיעה מותר להחליף, אף את הבדים שצריך²⁴.

וכן פועלים שבגדיהם מטנפים ומתלכלכים, או לצורך השתתפות בשמחת ברית מילה או פדיון הבן, ובר מצוה, או לצורך שידוכין, או אם צריך להופיע לפני אנשי שררה ושלטון, מותר²⁵.

¹⁹ מ"ב שם כיחודה דעת חלקו סימן לה

²⁰ המ"ז סעיף קטן י"ג אוסר, והמגן אברהם מתיר.

²¹ מ"ב שם כ

²² שו"ע ונו"כ שם ג

²³ שו"ע ונו"כ שם ה. אע"ג דמדינא שרי שהרי אין איסור כיבוס משום דאסור במלאכה אלא כדי למעט בשמחה ולהראות האבלות והוא לא שייך בכיבוס בגדי נכרים אפ"ה אסור מפני מראית העין שאין ניכר שהם של עכו"מ אמנם במקום שהעכו"מ יש להם מלבושים אחרים דניכר לכל שהם של עכו"מ יש להקל ובאין לו מה לאכול ודאי כדי חייו שרי עכ"פ. מ"ב שם מב. ואפשר שבצינעא מותר. שער הציון שם מד

²⁴ שו"ת שלמת היים ח"ד סי' ד' (לענין גרביים ומטפחות), שו"ת קנין תורה ח"א סי' ק"מ, מועו"ז ח"ה סי' של"ח בשו"ת מנח"י ח"י סוס"י מ"ד מעיר דהמעין בלחמי תודה מוכח דלא התיר אלא ע"י שאחר ילבשנו קודם ולכן גם לענין מ' הימים אין להתיר בגד זיעה אלא ע"י שילבשם קודם או שיניחם על הקרקע שיתלכלכו קצת

²⁵ שו"ת בצה"ח ח"ד סי' קל"ח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ואסור לגדולים²⁶ לכבס כסות הקטנים בשבוע שחל בו תשעה באב²⁷, אבל בגדים שמלפפים הקטנים לגמרי כגון חיתולים וכדומה, בודאי שמתירים בכביסה, ואפילו בגדי שאר קטנים, מגיל שלוש שנים, נוהגים להקל. אך לא יכבסו הרבה יחד²⁸.

ומנהג האשכנזים להחמיר בכל זה²⁹ מלבד כביסה לקטנים³⁰, מתחלת ר"ח עד עשירי באב בחצות, אם לא לעורך מצוה, כגון אשה הלובשת לבנים מותרת לכבס וללבוש לבנים ולהציע תחתיה, אבל בט' באב עצמו לא תלבש לבנים רק לובשת חלוק בדוק ויפה, ואם אין לה הסכימו הרבה אחרונים שמתרת ללבוש חלוק לבן, שלעורך מצוה לא גזרו³¹.

ומי שאין לו אלא חלוק אחד יש להתיר לכבס מר"ח עד השבוע שחל בו, אבל אין להתיר בשבוע שחל בו³²

לכבוד שבת מותר ללבוש בגדים מכובסים כמו בשאר שבתות, וכן מותר לפרוש מפות שולחן מכובסות, אך אין להציע סדינם מכובסים לכבוד שבת. וכן אסור לכבס לכבוד שבת³³.

אסור למסור כביסה לנכרי לכבס מראש חודש ואילך, אבל קודם ר"ח מותר לתת, אף על פי שכובס בשבוע שחל בו³⁴. אכן אם אין לו כתונת לשבת מותר, ואם אין לו כובס נכרי מותר אף לכבס בעצמו³⁵.

במקומינו ששורר חוס בתקופה זו, ויש הכרח להחליף הכתונת החולצה והגרבים מפני הזיעה, יש לנהוג כך שכל אחד ילבש הבגד המכובס למשך חצי שעה³⁶, לפני שיכנס שבוע שחל בו תשעה באב, לספרדים ולפני ר"ח אב לאשכנזים, ואחר כך יפשטנו מעליו וילבש בגד אחר גם כן להציע שעה, וכן הלאה, עד שיהיו לו מספר חולצות או גרבים שכבר לבשם זמן מה לפני שבוע שחל בו תשעה באב, ואין עליהם יותר תורת בגדים מכובסים, ויוכל להחליף ולהשתמש בהם בשבוע שחל בו תשעה באב, כפי העורך, ויוכל לעשות כן גם בשבת³⁷, שילבש בגדים מכובסים בערב שבת, לכבוד שבת קודש, ולמחרת בבוקר של יום השבת לא יחזור ללבושם, אלא ילבש בגדים

²⁶ שו"ע ונו"כ שם יד

²⁷ אבל פני אף לאשכנזים מותר. מ"ב שם פב

²⁸ מ"ב שם פג

²⁹ אולם לכבס לנכרים מותר עד שבוע שחל בו. מ"ב שם מג ושער הציון מה

³⁰ מ"ב שם פב

³¹ מ"ב שם לא

³² מ"ב שם כט

³³ מ"ב שם לב לג

³⁴ מ"ב שם לה

³⁵ מ"ב שם לב

³⁶ בן איש חי דברים סע"ו ו' הו"ד בכה"ח סקצ"א ועוד הרבה פוסקים עפ"י השו"ע יו"ד סי' שפ"ט סע"א (ובשו"ת שלו רב פעלים ח"ד סוס"י כ"מ כותב שישאיר הבגד עליו ב' ונ' שעות, אמנם בבא"ה כותב מפורש שעה אחת, וכ"ה בשו"ע שם, וע"ש בש"ך סק"ד דאף שעה אחת א"צ אלא זמן מה שכן נוהגין, ובמועו"ז שם, שראוי להחמיר ללבושן שיעור זמן שיהיה ניכר על הבגד דהיינו שלא יהיו ניכרים כ"כ סימני הקיפול והגיהוץ עיין שם.

³⁷ שו"ת בצצה"ח שם, שו"ת באר משה ח"ו בהשמטות לס"י ק"ה

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

אחרים, מכובסים ומגוהצים, והבגדים שלבש בליל שבת יניחם למשמרת לימות החול. וכן יעשה לגבי הלבנים והגרבים, ואם יש צורך יפשוט הבגדים שלבש בבוקר, וילך לישון שינת צהרים, וכשיקום שוב ילבש בגדים אחרים, ואין בזה משום מכין משבת לחול.

המתארחים בבית מלון, וכן המתארח בבית חבירו, מותר³⁸ להם להשתמש במצעים מכובסים שפרסו על מטתם עם בואם, ובמגבות הנקיות אמנם צריך להודיע לבעלי המלון והאכסניה שלא יחליפו עבורו את המצעים והמגבות בשאר הימים ששוהה שם, ואף לא לכבוד שבת, ואם בכל זאת החליפו מותרת ההשתמשות בהם.

בעל מלון³⁹ רשאי להחליף את המצעים והמגבות כהרגלם לכל אלו שלא ביקשו מהם להימנע מכך, אולם אסור לכבס מצעים לצורך כך ואף לא לצורך אורחים נכרים.

רחיצה

יש נוהגים⁴⁰ שלא להתרחץ במים חמים מראש חודש אב, עד עשרי באב בהצות, ובמקום צורך מותר להתקלח בצונן. וכן נהגו האשכנזים. ויש שאינם נמנעים, אלא בשבוע שחל בו תשעה באב, וגדולי רבני ספרד⁴¹ כתבו כדעה שניה, ובצונן מותר גם בשבוע שחל בו תשעה באב, והוא הדין להתרחץ בים.

מותר לחסידים ואנשי מעשה הנוהגים בכל ימות השנה לטבול לקריים, שלא יבטלו מנהגם זה אף בשבוע שחל בו תשעה באב, ויטבלו במקוה צונן, וכשאי אפשר לו לטבול במקוה צונן, יוכל לסמוך על המתירים, ולטבול אפילו במקוה חם,

מותר להתרחץ במים חמים בשבוע שחל בו תשעה באב, כשעושה כן לצורך רפוא⁴²ה, כגון אשה מעוברת⁴³ וכדומה.

³⁸ מנח"י ח"י סי' מ"ד, וע"ע בשו"ת צי"א הי"ג סי' ס'

³⁹ והיבא שיהיה לבעל המלון הפסד רב אם לא יכבס המצעים והמגבות וכדו' משום שיצטרך לקנות חדשים (לפני ר"ח) שייספיקו לכל הימים ואינו יכול לעמוד בזה יש להקל לכבס ע"י נכרי. שו"ת להורות נתן ח"ז סי' לח לט

⁴⁰ רמ"א שם טז

⁴¹ הלא הם: הרמב"ם, הרמב"ן, המאירי, והר"ן, ועוד, ולכן יש להתיר לספרדים ובני עדות המזרח לרחוץ כל הגוף בחמין מיום ראש חודש אב עד שבוע שחל בו תשעה באב, וכל שכן שמותר להם להתרחץ בערב שבת חזון כל גופם, ולחפוף הראש בסבון ללא כל הנבלה, וקל וחומר שמותר לטבול אפילו במים חמים לכבוד שבת.

⁴² מ"ב שם פח

⁴³ וכן יולדת או מי שהוא אדם חלוש ואמר לו הרופא שצריך לרחוץ בכל יום בחמין שרי, מלבד בט' באב עצמו צריך ליהרר מזה. שער הציון שם ס"ק צד

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

חל ר"ח אב בע"ש אזי גם למנהג האשכנזים⁴⁴, מותר לרחוץ אף כל גופו בחמין, כל מי שרוחץ תמיד בע"ש לכבוד שבת.

בגדי שבת

אין לובשים בגדי שבת מר"ח אב לאשכנזים ומשבוע שחל בו לספרדים. ויש מבני אשכנז שנהגו שלא ללבוש בגדי שבת, בשבת חזון, ומחליפים רק הכתונת בלבד, ויש שכתבו שמנהג זה שלא כדין, מכיון שדרשו חז"ל בשבת קיג. "וכברתו מעשות דרכיך", כברתו בכסות נקיה, והלבוש בגדי חול בשבת זה נמצא נוהג אבילות בפרהסיא בשבת, ובכל גלילות ישראל אשר שמענו שמעם נוהגים ללבוש בגדי שבת כרגיל⁴⁵.

אם חל מילה⁴⁶ צריכים בעלי הברית הסנדק המוהל ואבי הבן ואמו⁴⁷ ללבוש בגדי שבת, בשבת חזון, ואין להם לפשוט בגדיהם לאחר המילה, שרק אם חל המילה ביום תשעה באב עצמו פושטים בעלי הברית בגדי שבת שעליהם באופן שממשיכים בקינות אחר המילה, ובקריאת איוב וירמיה.

בגדים חדשים, תיקון ותפירת בגדים

אסור לקנות⁴⁸ בגדים חדשים ונעלים חדשות, אפילו בגדים שאינם חשובים בכדי לברך עליהם שהחיינו⁴⁹, ואפילו קונה כדי ללבושם אחר תשעה באב⁵⁰. אבל נעלי גומי לצורך תשעה באב, מותר לקנות וללבוש בתשעה באב, וטוב שילבש נעלים אלה בערב תשעה באב זמן מועט.

וכן בגדים חדשים שקנאם קודם י"ז בתמוז⁵¹ אסור ללבושם מראש חודש ולספרדים בשבוע שחל בו תשעה באב⁵², ואפילו בשבת⁵³. ובגדים חשובים שטעונים ברכת שהחיינו, אי אפשר ללבושן כבר מי"ז בתמוז⁵⁴.

⁴⁴ מ"ב שם פט

⁴⁵ מ"ב ו ויש שמשנים בגד אחד

⁴⁶ רמ"א שם א

⁴⁷ מ"ב שם ד

⁴⁸ רמ"א שם ז

⁴⁹ מ"ב שם מה

⁵⁰ מ"ב שם מט

⁵¹ כגון שבירך שהחיינו בשעת קניה קודם י"ז בתמוז וע"כ אין איסור קודם ר"ח דמי שקנה בגד שאינו מתוקן ונתן לאומן לתפור הלא מברך בשעת לבישה ואסור ללבוש מי"ז בתמוז משום שהחיינו. ולדעת המקילין דבשבתות שבין המצרים מותר לברך שהחיינו א"כ מותר ללבוש חדשים בשבתות שבין המצרים אבל מר"ח ואילך אסור אפילו בשבת

⁵² שו"ע ונו"כ שם ו

⁵³ מ"ב שם מה

⁵⁴ מלבד בשבת שנהגו להתיר. שם

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

אסור לתפור ולגזור בגדים חדשים בשבוע שחל בו תשעה באב, ויש להחמיר בזה מראש חודש אב⁵⁵. וכן אסור לסרוג סוודר וכדומה בימים אלו. ואסור לסנדלר לעשות נעלים חדשות בשבוע שחל בו תשעה באב וגם בזה יש להחמיר מראש חודש, ומכל מקום מותר לתקן נעלים שנקרעו וכן להתקין להם סוליא.

בעלי בית חרושת של נעלים או של תיקון בגדים חדשים שיש להם פועלים, ואי אפשר לבטלם בשבוע שחל בו תשעה אב, ויצטרכו לשלם מכיסם לפועלים משכורתם שלמה, יש להתיר שיעשו בעינעא ככל האפשר⁵⁶.

וכן הדין לבעלי מכבסה שאי אפשר להם לסגור המכבסה בשבוע שחל בו תשעה באב בגלל הסיבה הנ"ל, יעשו שאלת חכם מורה הוראה בכל מקרה לגופו.

יש מקומות שנוהגים שלא לשטוף ולהדיח רצפת חדרי הבית מראש חודש אב והלאה⁵⁷. ורק בערב שבת חזון מתירים לכבוד שבת. ובמקומות שיש לכלוך מותר⁵⁸. בפרט אם יש תינוקות היושבים בבגדיהם על גבי הרצפה. ומנהג הספרדים להקל גם באמצע שבוע שחל בו תשעה באב. ויש להקל בזה בכל חדרי הבית.

בשר ויין

אין אוכלים⁵⁹ בשר מיום ראש חודש אב כולל ר"ח⁶⁰ עד יום עשרה באב, ועד בכלל. ובראש חודש עצמו מנהג הספרדים שמותר לאכול בשר. ויש מחמירים גם בראש חודש.

מותר לאכול בשר אחר ראש חודש אב בסעודת מצוה, כגון בסעודת ברית מילה, וכל הקרובים של בעל הברית ריעיו ואוהביו הקרואים לסעודה רשאים לאכול שם בשר, אבל סתם בני אדם שהולכים שם אך ורק למטרה זו של אכילת בשר למלאת תאותם, הרי הם כעושים מצוה הבאה בעבירה⁶¹. ובשבוע שחל בו לוקחין מנין מצומצם מלבד הקרובים השויכים לבעל הסעודה⁶².

והמוהל והסנדק ואבי הבן רשאים לאכול בשר בכל סעודותיהם שביום הברית מילה, אפילו כשאוכלים לבדם בביתם, שיום טוב שלהם הוא, ובליל המילה אין הסעודה נחשבת לסעודת

⁵⁵ שו"ע ונו"כ שם ז

⁵⁶ מ"ב שם נ

⁵⁷ שו"ת שלמת חיים להגרי"ח זוננפלד ח"ד סי' ד' אות כ"ד בשם הגר"ש סלנט זצ"ל, אורחות רבינו ח"ב עמ' קל"ג בשם החזו"א, ובמועדים וזמנים ח"ה סי' של"ח שהוא חומרא אבל לא מדינא, דאינו ככיבוס עיין שם

⁵⁸ שו"ת התעוררות תשובה ח"ג סי' ל', שו"ת יבי"א ח"ג סי' ל"א

⁵⁹ שו"ע ונו"כ שם ט

⁶⁰ מ"ב שם נח

⁶¹ רמ"א שם י

⁶² מ"ב שם עז

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

מצוה שיהיה מותר לאכול בה בשר⁶³, ומילה שלא בזמנה שנעשית מיד כשהתינוק נטרפא ונתאפשר למולו, מותר לאכול בשר בסעודת המילה, אבל אם לאחר שנתרפא התינוק דחו את המילה בכוונה לאחר ראש חודש אב, כדי שיוכלו לאכול בסעודה בשר, הואיל ועבירה היא בידו של אבי הבן שהשהה את הברית, אין לאכול בשר באותה סעודה.

תלמיד חכם שרגיל לעשות תמיד סעודת סיום כשמסיים מסכת, מותר לו לאכול בשר בסעודת הסיום, כשמסיים המסכת בשבוע שחל בו תשעה באב. ורשאים כל הקרואים לסעודה משום קירבה או ריעות לאכול שם בשר, מפני שהיא סעודת מצוה, ואפילו מי שלא למד עמהם יכול להשתתף עם המסיימים, וכל שכן המחזיקים בידי הלומדים בממונם ובהוצאות הסעודה.

בשר עוף הרי הוא כבשר בהמה, ואין לאכול ממנו מיום ראש חודש אב עד תשעה באב. ומי שאא אפשר לו בלי בשר מטעמי בריאות, על כל פנים יאכל בשר עוף שלא היו מקריבים ממנו בבית המקדש, ועוד שאין שמחה אלא בבשר בהמה.

תבשיל שנתבשל בו בשר נהגו להחמיר. אבל תבשיל שנתבשל בקדרה של בשר בת יומא ואין בשר בתבשיל עצמו, מותר. ואפילו לכתחלה מותר לבשל בקדרת בשר בת יומא ולאכול מהתבשיל⁶⁴.

בערב שבת חזון מותר לטעום התבשיל אף על פי שיש בו בשר ושומן, הואיל ויש מצוה בטעימת התבשיל לכבוד שבת. והמחמיר תבוא עליו ברכה.

מותר לישראל בעל מסעדה כשרה, לספק מאכלי בשר ללקוחותיו גם אחר ראש חודש אב, אף על פי שמנהג ארץ ישראל להמנע מאכילת בשר כבר מראש חודש אב, ובפרט אם יש מקום לתלות שהלקוח אינו בקו הבריאות כל כך, ואין בזה משום "לפני עיור לא תתן מכשול", שאם ימנע בעל המסעדה לספק מאכלי בשר, יהיה לו הפסד, שיעזבוהו לקוחותיו וירעו בשדה אחר. ואם אפשר לו להגיש בשר עוף, עדיף יותר מאשר להגיש בשר בהמה.

מנהג האשכנזים שאין שותים יין⁶⁵ מיום ראש חודש עד עשירי באב בחצות. ושכר או בירה ושאר משקאות חריפים מותרים, אבל בכמה קהלות ספרד נהגו להקל בשתיית יין אף בשבוע שחל בו תשעה באב, וכן הוא מנהג ירושלים ת"ו להקל, והמחמיר תבוא עליו ברכה.

וביין הבדלה מנהג הספרדים לשתות ומנהג האשכנזים ליתנו לתינוק שהגיע לחינוך וישתה רוב הכוס, ודוקא אם לא הגיע עדיין להתאבל על ירושלים. ובמקום שאין תינוק, מותר בעצמו לשתות הבדלה⁶⁶.

⁶³ מ"ב שם סב

⁶⁴ מ"ב שם סג

⁶⁵ רמ"א שם י

⁶⁶ מ"ב שם ע

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ג. קודם הזמן הזה העם ממעטין בעסקיהם מלישא ומליתן מלבנות ולנטוע

כבר התבאר במסכת תענית שם. שמשנכנס אב⁶⁷ ממעטין בשמחה רוצה לומר שאין שמחין בו כלל⁶⁸ ובן ישראל שיש לו דין ודברים ותביעה משפטית עם עם נכרי, ישתמט ממנו שלא להתעסק עמו בחודש זה⁶⁹ ויתחמק מלהתדיין עמו בימי פורענות אלה, עד ר"ח אלול⁷⁰ ולפחות עד אחר עשרה באב⁷¹, כיון שהוא זמן שהמזל בו רע. וי"א⁷² שאחר ט"ו באב, לא ישתמט ממנו שאז הוא מזל טוב לישראל.

ויזהר בימים אלו שלא יבוא למלאות פיו שחוק⁷³, ומי שנוהר בזה שלא לשמוח בעשרת ימים אלו יזכה לעשרת דברים שעתיד הקב"ה לחדש לעתיד לבא⁷⁴.

ויש לנשים למעט בלבישת תכשיטים משנכנס אב בכל תשעת הימים, ועכ"פ שלא ילבישו תכשיטי שבת בחול זולת בר"ח אב⁷⁵.

ויתאבל בימים אלו אחר חצות היום, ויבכה כמו חצי שעה⁷⁶. ויקונן על חורבן ביהמ"ק, ויש הנוהגים לומר אז סדר תיקון חצות⁷⁷.

מיום ראש חודש אב עד יום התענית ממעטים במשא ומתן של שמחה, כגון קניית צרכי חופה, ותכשיטי כסף וזהב, וכיוצא בזה, וכן תפירת בגדים חדשים, ובמיוחד לעורך נישואין, במה דברים אמורים כשאפשר להכין ולקנות צרכי חופה הללו לאחר תשעה באב, אבל אם הזמן מצומצם,

⁶⁷ שו"ע ונו"כ תקנא א

⁶⁸ מ"ב שם א מהמנ"א

⁶⁹ ממולד של ר"ח, והא"ר שם כתב אפשר דמשמע מש"ס דה"ה י"ז בתמוז ויו"ד בטבת. כף החיים שם ד ה

⁷⁰ מ"ב שם ב

⁷¹ מקרבן נתנאל בפרק ד, דמוכיה מוזהר הקדוש, דדי עד אחר ט' באב. שער הציון שם ס"ק ב. ועיין כף החיים שם א שימתין עד י' אב. ועיין בחתם בהגהותיו על השו"ע שם וז"ל "אבל הכא כיון שעברו ימי צער עברו, ומכל שכן אחר ט"ו באב דלא היו ימים טובים לישראל כמ"ו באב [וכו.], ואתיא יום טוב ואפסקיה ונסו יגון ואנחה וששון ושמחה ישיגו. ובירושלמי סוף תענית [פ"ד הלכה ה] בפסקא והובקעה העיר ע"ש, יעשה זה ראש להשבנו ע"ש, נראה לי סמך מנהג שמיום תשעה באב ואילך מתחיל חודש אחר, ואנחנו קורין לו חודש מנחם".

ועיין בפירושו עה"ת סו"פ מסעי ובשו"ת הת"ס סי' ק"ס

⁷² עיין כף החיים שם ג מהיפ"ל וכ"מ מחת"ס הנ"ל

⁷³ יסוד ושורש העבודה סוף פי"א וריש פי"ב ובזה ינהג מר"ח ולא מהמולד. כף החיים שם ה

⁷⁴ כדאיתא במד"ר סדר בא פמ"ו. כף החיים שם א

⁷⁵ א"א בוטשאטש

⁷⁶ מ"ב שם קג

⁷⁷ עיין שעת"ס סי' א' סק"ו בשם הברכ"י, וס' חתן סופר עמ' מ' שכן נהגו בישיבה"ק דהחת"ס ואחריו כל הישבה"ק בגלילות ההם

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

שיום הנישואין נקבע מיד לאחר תשעה באב, מותר, אם הוא בחור רווק שטרם קיים מצות פריה ורבייה, ואפילו אם יש שהות לקנות צרכי חופה ולהכינם לאחר תשעה באב, אם יש חשש שיתייקרו לאחר מכן, מותר לקנותם בימים אלו, והוא הדין לרהיטים חדשים שנקנים לצורך הנישואין, ואפילו שלא לצורך נישואין היה נכון למעט בפרקמטיא ושאר משא ומתן, אלא שהמנהג להקל בזה.

ד. זמארסין אבל לא כונסין ואין עושין סעודת אירוסין

מנהג הספרדים שמר"ח⁷⁸ אב עד לאחר תענית תשעה באב אין נושאים נשים, אפילו ללא סעודה⁷⁹, ואין עושין סעודת אירוסין, אבל ליארס כלומר לקדש בלי חופה בלא סעודה מותר, וכל שכן שמותר להתקשר בכתיבת תנאים ואפילו בט' באב עצמו מותר, שלא יקדמו אחר. ומ"מ סעודה אסור לעשות מר"ח אף באופן זה, ואפילו בלא ריקודין ומחולות. ואפילו בשבת אסור לעשות סעודה בשביל זה. אך מה שנוהגין לאכול מיני מרקחת בשעת כתיבת התנאים אינו נקרא סעודה⁸⁰. והאשכנזים⁸¹ נוהגין להחמיר שאין נושאים מי"ז בתמוז ואילך, עד אחר ט' באב אפילו מי שלא קיים פרו ורבו⁸². אבל באירוסין אין נוהגין להחמיר, ואפילו סעודת אירוסין או שידוכים⁸³ מותר לעשות. ואסור לעשות ריקודין ומחולות אף למנהג הספרדים מי"ז בתמוז ואילך אפילו בלא אירוסין⁸⁴, אולם לצורך מצוה כשמחת חתן מותר⁸⁵.

דף מג:

ה. ארבעה אחין נשואין ארבע נשים ומתו אם רצה הגדול שבהם לייבם את כולן הרשות בידו

⁷⁸ שו"ע ונו"כ שם ב

⁷⁹ מ"ב שם טו

⁸⁰ מ"ב שם טז

⁸¹ רמ"א שם

⁸² מ"ב שם יח מהדרך חיים. למרות שמותר מעיקר הדין למי שלא קיים לשאת אשה, כמבואר בר"ן סוף פרק קמא דתענית בשם רב האי גאון, והובא בבית יוסף ובהנהגה סימן תקנא אלא שהמנהג להמנע משום דלא מסמנא מילתא, שאין סימן טוב בדבר לערוך הנישואין בימי אבל לעם ישראל על חורבן בית המקדש עיין בית יוסף שם, ועיין עוד בשו"ת שבות יעקב חלק ב סימן לה, שהחמיר גם בשעת הדחק, וכן כתב בשו"ת זכרון יהודה גרינולד חלק א סימן קנא. ובשו"ת אמרי יושר חלק ב סימן קפו, ובשו"ת יד הלוי סימן קב, עיין שם.

⁸³ אליה רבה ודרך החיים. ועיין שם דסעודת שדוכין הוי מצוה כמו סעודת אירוסין, שער הציון שם ס"ק כו

⁸⁴ מ"ב שם

⁸⁵ ילקוט יוסף מועדים ממנהגי ימי בין המצרים סעיף ג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

היו לו⁸⁶ הרבה אחים ומתו בלא בנים, ונפלו נשותיהן לפניו, ויש עוד אחין, אם רצה הגדול שבהם לייבם את כולן, ואפשר לו לייבם את כולן שהוא עשיר ויכול לזונן מייבם את כולן⁸⁷, שהרי הם מבתים שונים. ואם לאו חולץ למי שירצה מהן ומייבם למי שירצה מהן אחת מכל בית ובית. אבל אם אינו עשיר אין מאפשרים לו ליבם את כולן. שאין זה עצה ההוגנת שיכניסן לביתו ולא יהא לו במה לפרנסן, ובמדינתנו אסור יותר מאחת ע"פ תקנת רגמ"ה.

ו. מי שהיה נשוי לשתי נשים ומת ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטר צרתה

מי⁸⁸ שהיו לו נשים רבות, ומת ולו אח, ביאתה או חליצתה של אחת מהם פוטרת כולן, ואין היבם יכול לייבם או לחלוץ אלא אחת מהן. שלגבי יבום נאמר (דברים כה פסוק ט) אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו, ודרשו ז"ל בית אחד משמע כלומר בית אחד הוא בונה ואינו בונה שני בתים, ולגבי חליצה נאמר (שם פסוק י) בֵּית חָלוּץ הַנֶּעַל בֵּית חָלוּץ הַנֶּעַל מִשְׁמַע ג"כ בית אחד הוא חולץ ואינו חולץ ב' בתים⁸⁹.

ואחר שחלץ או ייבם לאחת מהם הרי הנשארות עליו אסורות באיסור אשת אח שלא במקום מצוה⁹⁰, ומותרות לשוק.

וכן אם היו האחים רבים ונפלו יבמות רבות מבית אחד, אחד חולץ או מייבם לאחת מן היבמות דבית אחד הוא בונה כו', והצרות האחרות הותרו לשוק, וקיימות על האחים באיסור אשת אח שלא במקום מצוה.

⁸⁶ שו"ע אבהע"ז קסא ח

⁸⁷ ולא אמרינן כיון שיש הרבה אחין ליעבד כל אחד מצוה כיון דעיקר המצוה הוא על הגדול יכול לייבם את כולן. ערוך השולחן שם סעיף יג

⁸⁸ שו"ע ונו"כ שם א

⁸⁹ ובזה אין איסור כלל אם יחלוץ גם לשניה דמה יזיק זה כיון שהותרה לשוק בחליצת הראשונה הו"ל כחולץ לפניה מן השוק וזה פשוט. ב"י שם וודאי אין מן הראוי לעשות כן כיון דהתורה פטרה והאיך ניקום ונחייבם ונראה ככופר במדרש חכמים בקרא דבית אחד הוא חולץ ותו דיפסלנה מכהונה לפי דעתו שהיא ראויה לחליצה ע"כ אין ראוי לעשות כן אבל פשוט הוא דאי מקרי אחד מן השוטים וחלץ גם לשניה דאין כאן חליצה כלל ומותרת לכהונה. ט"ו, ב"ש וב"מ שם, דלא כב"ח דס"ל שיש איסור תורה לחלוץ ואם חלץ פסלה מן הכהונה, ובב"ש הביא מדרישה שאסורה לכהונה משום מראית העין, ואם נשאת לא תצא.

⁹⁰ עיין בט"ז שם שחייב על זה כרת

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>